

Garā klepus uzliesmojums 2012. gadā. Pusaudžu un pieaugušo imunizācijas nepieciešamības izvērtējums

Larisa Savrasova¹, Irina Lucenko¹, Anita Brīla¹, Jurijs Perevoščikovs¹,
Dzintars Mozgīš^{1,2}, Inga Šmate¹

¹ Slimību profilakses un kontroles centrs, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedra, Latvija

Ievads. Garais klepus ir augsti kontagioza infekcijas slimība, kuru izraisa baktērija *Bordetella pertussis*. Neraugoties uz to, ka visās Eiropas valstīs un citur pasaulē bērnu imunizācija pret garo klepu ir iekļauta vakcinācijas kalendāros, slimības uzliesmojumi tiek reģistrēti pat valstīs ar augstu imunizācijas līmeni. Epidemioloģiskās uzraudzības dati par saslimstību ar garo klepu Latvijā ir pieejami kopš 1957. gada. Bērnu plānveida imunizācija Latvijā tika uzsākta 1958. gadā, izmantojot kombinētu vakcīnu pret difteriju, stinguma krampjiem un garo klepu (ar celulāro garā klepus komponenti). Imunizācijas rezultātā jau pagājušā gadsimta 70. gados garā klepus gadījumu skaits samazinājās no vairākiem tūkstošiem līdz sporādisku saslimšanas gadījumu līmenim. 2004.–2005. gadā Latvijā pakāpeniski tika veikta pāreja uz acelulārās garā klepus komponentes saturošām vakcīnām. 2010. gadā vakcinācijas kalendārā tika ieviesta otrā balstvakcinācija pret garo klepu (5. pote) bērniem 7 gadu vecumā.

Darba mērķis. Noteikt garā klepus uzliesmojuma iemeslus 2012. gadā, apzināt garā klepus riska grupas, lai izvērtētu nepieciešamību pilnveidot vakcinācijas kalendāru.

Materiāls un metodes. Slimību profilakses un kontroles centra epidemioloģiskās uzraudzības dati. Datu analīze veikta, izmantojot aprakstošās epidemioloģijas metodes. Rezultāti tika salīdzināti ar literatūras datiem.

Rezultāti. 2012. gadā Latvijā novērots straujš garā klepus saslimšanas gadījumu skaita pieaugums. Ja 2007.–2011. gadā tika reģistrēti 57 gadījumi, tad 2012. gadā reģistrēti 264 saslimšanas gadījumi. Garā klepus gadījumu skaits vairāk nekā 20 reizes ir pārsniedzis vidējo gadījumu skaitu iepriekšējo 5 gadu laikā (11 gadījumi gadā). Visaugstākā saslimstība ar garo klepu tika reģistrēta Latgales, Zemgales un Rīgas/Pierīgas reģionos – attiecīgi 30,3, 12 un 11,8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotāju. No 264 reģistrētiem garā klepus gadījumiem 206 (78%) ir bērni, t. sk. 24 zīdaiņi, ieskaitot vienu gadījumu ar letālu iznākumu. Lielākais gadījumu skaits (114 gadījumi vai 43%) reģistrēts vecuma grupā no 7 līdz 14 gadiem. Saslimušo vidū bija 155 (58,7%) pret garo klepu vakcinētas personas. Visvairāk vakcinēto personu (93) bija vecumā no 10 līdz 13 gadiem. Intervāls no pēdējās vakcinācijas līdz saslimšanai šajā vecuma grupā svārstījās no 3 līdz 12 gadiem, turklāt lielākai daļai (75 gadījumi) intervāls bija 9–11 gadu robežās. No visiem 2012. gadā reģistrētiem gadījumiem pieaugušo bija 22%, no kuriem 80% nav bijuši vakcinēti pret garo klepu vai viņiem nav datu par vakcināciju.

Secinājumi. Saslimstībai ar garo klepu ir pieauguma tendence. Pētījumā iegūtie dati saskan ar literatūras datiem, ka vakcinācijas rezultātā iegūtā imunitāte pret garo klepu laika gaitā mazinās, tādēļ ir iespējami garā klepus uzliesmojumi ar vislielāko gadījumu skaitu pusaudžu un pieaugušo vidū. Ņemot vērā epidemioloģisko situāciju Latvijā un citu Eiropas valstu pieredzi saslimstības ar garo klepus samazināšanai, jāapsver iespēja iekļaut valsts vakcinācijas kalendārā pusaudžu vakcināciju pret garo klepu 14 gadu vecumā (3. balstvakcinācija). Sakarā ar to, ka vecāki vai tuvie radnieki ir galvenais infekcijas avots zīdaiņiem, nepieciešams apsvērt arī pieaugušo vakcinācijas stratēģijas iespējas, lai samazinātu *Bordetella pertussis* cirkulāciju un zīdaiņu inficēšanās iespēju ar garo klepu, jo šajā vecumā (pirms vakcinācijas kursa pabeigšanas) garais klepus ir dzīvību apdraudoša slimība.